

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 21 grudnia 2009 r.

**Pani
Danuta Jakubczyk
Dyrektor
Gimnazjum nr 3
w Będzinie**

LKA-410-33-05/2009
P/09/069

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach Przeprowadziła kontrolę w Gimnazjum nr 3 w Będzinie, zwanym dalej „Gimnazjum” lub „Szkołą”, w zakresie realizacji przez Szkołę zadań dotyczących wychowania fizycznego i sportu w latach szkolnych 2007/2008 - 2009/2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 30 listopada 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Gimnazjum w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia i oceny cząstkowe:

1. NIK pozytywnie ocenia zapewnienie odpowiednich warunków do prowadzenia lekcji wychowania fizycznego i uprawiania sportu w szkole. Dokumenty organizacyjne Szkoły, tj. Statut, Program wychowawczy i Program profilaktyczny, w sposób prawidłowy

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

i zgodny z obowiązującymi przepisami², regulowały kwestie związane z organizacją wychowania fizycznego i sportu. Gimnazjum posiadało niezbędną infrastrukturę i wyposażenie do pełnej realizacji programu wychowania fizycznego oraz zajęć pozalekcyjnych, według programów nauczania i planu dydaktycznego, w tym możliwość korzystania z sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej (w miejscu zamieszkania większości uczniów Gimnazjum). Na sali gimnastycznej znajdowały się umocowane na stałe kosze do gry i drabinki, zgodnie z § 31 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³, a zakupiony w tym okresie sprzęt sportowy na ogólną kwotę 3 755 zł posiadał odpowiednie atesty i certyfikaty, zgodnie z § 9 ust. 3 tego rozporządzenia. Sprzęt sportowy zabezpieczono w oddzielnym pomieszczeniu, w którym również znajdowała się, prawidłowo wyposażona apteczka.

W okresie objętym kontrolą; przed rozpoczęciem roku szkolnego i po przerwie zimowej, Dyrektor Szkoły, zgodnie z § 3 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, przeprowadzała kontrole obiektów należących do Szkoły, pod względem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków z ich korzystania. Kopie protokołów przekazywano do organu prowadzącego. Wskutek podjętych czynności w lipcu 2008 r. poprawiono stan techniczny ogrodzenia. Dobry stan techniczny i sanitarny (z wyłączeniem wad ogrodzenia) potwierdzały przeprowadzone w tym okresie po trzy kontrole nadzoru budowlanego i służby sanitarnej.

2. Arkusze organizacji Szkoły, opracowane na lata szkolne objęte kontrolą, ustalały grupy ćwiczeniowe odrębnie dla dziewcząt i chłopców (w granicach od 12 do 24 uczniów). Uczniowie realizowali zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze czterech godzin obowiązkowych tygodniowo, stosownie do § 6 ust. 5 i zał. nr 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁴. Arkusze na lata szkolne 2007/2008 i 2008/2009 zaopiniował Kurator Oświaty oraz zatwierdził organ prowadzący, tj. Prezydent Miasta Będzina.

NIK zwraca uwagę, że w latach szkolnych 2007/2008 - 2008/2009, w tygodniowym rozkładzie zajęć, zajęcia z wychowania fizycznego zaplanowano nawet dla trzech grup

² tj. załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół- Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm., zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie statutu”

³ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm., zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie bezpieczeństwa i higieny”

⁴ Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm., zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie planu nauczania”

uczniów ćwiczących w tym samym czasie, co w okresie zimowym, przy niesprzyjającej pogodzie, zakłócało realizację programu nauczania. Uczniowie z dwóch grup ćwiczyli równocześnie na sali gimnastycznej, a z trzeciej na świetlicy. I tak, np. w roku szkolnym 2007/2008, na 4 godzinach lekcyjnych w tygodniu odbywały się jednocześnie lekcje trzech grup uczniów z trzema nauczycielami, a na 15 godzinach w dwóch grupach z dwoma nauczycielami. Również w roku szkolnym 2009/2010 zajęcia wychowania fizycznego dla 2 grup jednocześnie (prowadzone przez dwóch nauczycieli) zaplanowano na 19 godzinach lekcyjnych w tygodniu.

Na pozytywną ocenę zasługuje natomiast podpisanie porozumienia w roku szkolnym 2009/2010 z Dyrektorem Szkoły Podstawowej nr 4 w Będzinie, na udostępnienie sali gimnastycznej na 4 godziny lekcji wychowania fizycznego tygodniowo. Wcześniej prowadzono tam zajęcia pozalekcyjne w wymiarze 6 godzin w latach szkolnych 2007/2008 - 2008/2009 oraz 4 godziny w roku szkolnym 2009/2010.

3. Wszyscy (4) nauczyciele prowadzący zajęcia wychowania fizycznego, w tym dwóch dyplomowanych, jeden mianowany i jeden kontraktowy, posiadali kwalifikacje, zgodnie z wymogami w tym zakresie, określonymi w § 3 pkt 1 w związku z § 2 ust. 1 pkt 1 oraz § 14 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁵. Trzech nauczycieli posiadało dodatkowe uprawnienia w różnych dyscyplinach sportowych, wykorzystywane m.in. w czasie prowadzenia zajęć pozalekcyjnych. Wszyscy nauczyciele korzystali z różnych form doksztalcania, tj. kursów, warsztatów i konferencji (średnio po 5 szkoleń w latach szkolnych 2007-2009) oraz zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy, zgodnie z § 21 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. W związku z ograniczoną opieką przedmedyczną pielęgniarki, mogli oni udzielać pomocy uczniom w nagłych przypadkach.
4. W latach 2007/2008 - 2008/2009 nauczyciele wychowania fizycznego, we wszystkich klasach Gimnazjum, realizowali program (wydany w formie podręcznika) ujęty w szkolnym zestawie programów nauczania i dopuszczony do użytku szkolnego. W roku szkolnym 2009/2010 program ten obowiązuje w klasach drugich i trzecich, zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia

⁵ Dz. U. Nr 155, poz. 1288 ze zm. uchylone z dniem 1 września 2009r.

2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁶. W klasach pierwszych obowiązuje natomiast zmodyfikowany program, uwzględniający podstawę programową, zawartą w zał. nr 4 do rozporządzenia z 2008 r. w sprawie podstawy programowej.

Na podstawie powyższych programów opracowywano plany dydaktyczno-wychowawcze i roczne plany pracy Zespołu Przedmiotowego Nauczycieli Wychowania Fizycznego. Dla zajęć pozalekcyjnych dopuszczono autorski program nauczyciela wychowania fizycznego przez Dyrektora Szkoły.

Ponadto, uwzględniając i dostosowując stopień trudności i intensywności ćwiczeń do aktualnej sprawności fizycznej i wydolności ćwiczących, zgodnie z § 31 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, nauczyciele wychowania fizycznego opracowali zastępcze zadania dla uczniów zwolnionych z ćwiczeń wyczynowych i biegów oraz zasady dostosowania wymagań edukacyjnych w zakresie zajęć z wychowania fizycznego do potrzeb uczniów dyslektycznych. Dla uczniów z dysfunkcjami, którzy nie byli całkowicie zwolnieni z zajęć, opracowano indywidualny program zajęć rewalidacyjnych z elementami ćwiczeń ogólnorozwojowych. Na podstawie przeprowadzonych obserwacji lekcji wychowania fizycznego, NIK ocenia, że nauczyciele stosują metody i techniki pracy z uczniami odpowiednio dobrane do przyjętych celów.

Podkreślić należy, że Szkoła zapewnia uczniom, członkom klubów sportowych, dodatkowe konsultacje u poszczególnych nauczycieli w sytuacji zwolnienia ich z lekcji na czas uczestnictwa w zgrupowaniach i obozach sportowych.

5. Nauczyciele wychowania fizycznego opracowali Przedmiotowy system oceniania z wychowania fizycznego, zgodny z wewnątrzszkolnym systemem oceniania zawartym w Statucie Szkoły i zasadami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych⁷. Uczniowie podlegali ocenie bieżącej, śródrocznej i rocznej.
6. W latach szkolnych 2007/2008 - 2008/2009 zwolniono z zajęć wychowania fizycznego odpowiednio 15 i 11 uczniów, zgodnie z przepisami § 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie oceniania.

⁶ Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17, zwanym dalej „rozporządzeniem z 2008 r. w sprawie podstawy programowej”

⁷ Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zm., zwany „rozporządzeniem w sprawie oceniania”

7. Zajęcia pozalekcyjne realizowano w ramach Szkolnego Klubu Sportowego, zgodnie z § 7 rozporządzenia w sprawie planów nauczania, w wymiarze 10 godzin tygodniowo w latach szkolnych 2007/2008 - 2008/2009 oraz 8 godzin w roku szkolnym 2009/2010. Nadmienić należy, że jeden z nauczycieli w latach 2007/2008 i 2008/2009 prowadził zajęcia w wymiarze wyższym (o 169 godzin, tj. o 40 %) bez wynagrodzenia, niż to wynika z planu zajęć. Na zajęcia pozalekcyjne w ww. latach uczęszczało odpowiednio 48 uczniów (20 % ogółu) i 43 uczniów (19 %). Od roku szkolnego 2009/2010 prowadzono dodatkowo zajęcia w wymiarze po 4 godziny w tygodniu, w których uczestniczyło około 15 uczniów (7,5 %), na których uwzględniane są zainteresowania uczniów, organizowane turnieje itp.

W Szkole organizowano stałe imprezy o charakterze sportowym lub z elementami sportowymi i konkursami wiedzy o sporcie, należące już do tradycji Gimnazjum, jak spartakiada integracyjna (w październiku każdego roku), gimnazjada niepodległościowa (w listopadzie każdego roku), Dzień Sportu (w czerwcu każdego roku) oraz Dzień Sportu i Zdrowia (od 2007 r.). Szkoła również uczy uczniów kulturalnego zachowania podczas imprez sportowych, m.in. poprzez utworzenie w 2007 r. Będzińskiego Klubu Kibica, uczestniczenie uczniów w roku szkolnym 2008/2009 w turnieju olimpijskim, zorganizowanie w 2009 r. warsztatów na temat zasad kibicowania i fair play oraz pogadanki na temat kultury kibicowania podczas imprez sportowych wraz z przygotowaniem strojów z elementami narodowymi do kibicowania na mistrzostwach Europy. Również w czasie ferii zimowych Szkoła organizuje zajęcia rekreacyjno-sportowe, prowadzone przez nauczycieli Gimnazjum.

8. W okresie objętym kontrolą Szkoła organizowała zawody sportowe wewnątrzszkolne i międzyszkolne szkół gimnazjalnych, a jej uczniowie uczestniczyli w zawodach organizowanych przez inne podmioty. Uczniowie Gimnazjum osiągnęli sukcesy sportowe na szczeblu miejskim, powiatowym, regionalnym, wojewódzkim i ogólnopolskim, a współpraca Szkoły z Międzyszkolnym Klubem Sportowym „Ksawera” w Będzinie, którego prezesem jest nauczyciel wychowania fizycznego, zaowocowała wyczynowym uprawianiem piłki siatkowej i siatkówki plażowej dziewcząt.

9. Dyrektor Szkoły wypełniał obowiązki nadzoru pedagogicznego, określone w art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty, m.in. poprzez ocenianie stanu i warunków działalności dydaktycznej nauczycieli wychowania fizycznego, sprawdzanie wpisów w dziennikach zajęć obowiązkowych i pozalekcyjnych, kontrole obiektu i wyposażenia sportowego.

Dyrektor analizował i oceniał dwa razy w roku szkolnym efekty działalności dydaktycznej i wychowawczej (w tym w zakresie realizacji podstaw programowych i planów nauczania, przestrzegania zasad oceniania uczniów), a wyniki analiz przedstawiał Radzie Pedagogicznej.

10. NIK zwraca uwagę, na podpisanie przez panią Dyrektor w dniu 1 października 2007 r. porozumienia z Publicznym Zespołem Zakładów Opieki Zdrowotnej w Będzinie na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej przez pielęgniarkę szkolną, a także na zawarcie umowy na użyczenie sali gimnastycznej, pomimo braku odpowiedniego pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Będzina, zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁸. Takie pełnomocnictwo do składania oświadczeń w imieniu organu prowadzącego otrzymała Pani Dyrektor dopiero w dniu 1 kwietnia 2009 r.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

⁸ Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.